

PROTOCOL MEDISCH HANDELEN

Besproken in regiegroep/VVO	11 en 25 januari 2018
Vastgesteld CVB	Januari 2018
Vastgesteld GMR	8 oktober 2018
Evaluatie	Januari 2020

Inhoudsopgave

Aanleiding.....	3
Het kind wordt ziek op school	4
Formulier t.b.v. het verstrekken van medicijnen op verzoek	8
Formulier t.b.v. medische voorbehouden medische handelingen (BIG)	10

Aanleiding

Leerkrachten op school, worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet. Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leerkrachten begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Om deze reden verricht de school in principe geen medische handelingen. Een uitzondering op deze regel wordt gemaakt indien er sprake is van acuut noodzakelijk ingrijpen. Bijvoorbeeld bij een heftige allergische reactie of een epileptisch insult. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen en is in dat kader ook altijd aansprakelijk voor zijn (niet) handelen.

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat er zorgvuldig wordt gehandeld. Leerkrachten moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leerkrachten en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Activiteiten (zoals het toedienen van injecties) die vallen onder de wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) zijn verzekerd voor zover de leerkracht die deze activiteiten verricht door een medicus (bijv. huisarts) handelingsbekwaam wordt geacht. Deze leerkracht moet wel in het bezit zijn van een bekwaamheidsverklaring opgesteld door deze medicus. Voor de individuele leerkracht geldt dat hij/zij mag weigeren medische handelingen uit te voeren waarvoor hij/zij zich niet bekwaam acht. Hij/zij zal dit schriftelijk meedelen aan de directeur van de school.

We verstaan onder niet medisch handelen alle handelingen die niet BIG geregistreerd zijn. Een voorbeeld hiervan is het toedienen van aspirine. Dit gebeurt meestal in situaties dat het kind ziek wordt op school.

Het zal duidelijk zijn dat het bij medisch handelen om handelingen gaat die BIG geregistreerd zijn. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding en het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetespatiënten door middel van een vingerprikje. (zie bijlage 1)

In dit protocol beschrijven we drie te onderscheiden situaties:

- Het kind wordt ziek op school.
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek.
- Medisch handelen en bekwaamheidsverklaring uitvoeren medische handelingen (BIG).

Het kind wordt ziek op school

Ziek worden onder schooltijd

Indien een leerling ziek wordt gedurende de schooldag is het uitgangspunt dat de leerling naar huis gaat.

De leerkracht zoekt contact met ouders/verzorgers voor overleg.

Wanneer een leerkracht inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is (paracetamol, azaron, etc.), is het verplicht om altijd eerst contact te zoeken met de ouders om toestemming te vragen.

Indien de ouders/ verzorgers niet bereikbaar zijn betekent dit dat het kind niet naar huis gestuurd kan worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen op dat moment de medicijnen niet met toestemming van de ouders/ verzorgers verstrekt worden. De leraar dient dan zelf geen medicijn toe, maar begeleidt het kind naar de huisarts of naar de spoedeisende hulp van een ziekenhuis. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting is van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders, zodat we niet uitputtend alle signalen kunnen benoemen die zich voordoen.

Enkele zaken (niet limitatief!) waar men op kan letten zijn:

- toename van pijn;
- misselijkheid;
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen);
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur);
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid).

Indien er twijfel is, wordt er altijd een (huis)arts geraadpleegd. Dit geldt uiteraard ook wanneer de pijn blijft of de situatie zich verergert. De zorgvuldigheid die hierbij in acht moet worden genomen is dat er gehandeld wordt alsof het een eigen kind is.

Wanneer zich een calamiteit voordoet

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit:

De leerkracht:

- zorgt ervoor dat het kind niet alleen is en probeert zelf rustig te blijven;
- observeert het kind goed en probeer het gerust te stellen;
- indien er sprake is van een acuut epileptisch insult of een heftige allergische reactie: zorg ervoor dat er een medische spoedmedicatie wordt toegediend door de persoon die in school daarvoor is opgeleid. De school draagt er zorg voor dat de leerkracht in het bezit is van een bekwaamheidsverklaring afgegeven door een erkend medicus (bijvoorbeeld huisarts);
- waarschuwt een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij de leerkracht duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen);
- belt direct de huisarts en/of de specialist van het kind;
- belt bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112;

- indien sprake is van medicijngebruik: geeft door welke medicijnen zijn toegediend/gebruikt.
- zorgt ervoor dat alle relevante gegevens van het kind bij de hand zijn (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
  1. naam van het kind;
  2. geboortedatum;
  3. adres;
  4. telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon;
  5. naam en telefoonnummer van huisarts/specialist;
  6. ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
- belt de ouders/ verzorgers (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
  1. legt duidelijk uit wat er gebeurd is;
  2. vertelt, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd;
  3. in geval van opname, geeft door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma of antibiotica.

Indien een leerling medicijnen nodig heeft onder schooltijd, dienen ouders dit te vragen aan de leerkracht. Ouders vullen hiervoor een verklaring in en geven toestemming. De toestemming moet schriftelijk vastgelegd worden. De verantwoordelijkheid voor een juiste toediening van de medicijnen berust bij de ouders/verzorgers.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Richtlijnen aanname medicijnen:

- medicijnen worden alleen in ontvangst genomen als ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- medicijnen worden buiten het bereik van leerlingen bewaard achter een slot.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn dan dient de leerkracht direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis te bellen. Bij een ernstige situatie wordt direct het landelijk alarmnummer 112 gebeld.

Medische handeling en bekwaamheidsverklaring

In hoge uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding en het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetespatiënten door middel van een vingerprikje. **In zijn algemeenheid worden door leerkrachten op de scholen van de Vivente-groep geen medische handelingen verricht.** Deze worden verzorgd door de thuiszorg

of door de ouders zelf. Een leerkracht kan niet worden verplicht om medewerking te verrichten aan medische handelingen.

Indien een leerling wordt aangemeld en er zijn medische handelingen nodig, dan wordt door de IB-er en directeur, in overleg met de huisarts, een inschatting gemaakt of het mogelijk en verantwoord is dat de medische handeling wordt uitgevoerd door de leerkracht/ school. Dit betreft m.n. handelingen die zich in het grijze gebied bevinden.

Er zijn hier twee scenario's mogelijk.

1. De medische handeling, waarbij wordt ingeschat dat er geen risico aan het medisch handelen zit en daardoor uit te voeren is door leerkrachten van de school
2. De medische handeling is niet uit te voeren door leerkrachten van de school:

De medische handeling waarbij wordt ingeschat dat er geen risico aan het medisch handelen zit en daardoor is uit te voeren door leerkrachten van de school

De school legt de afspraken schriftelijk vast met ouders. De afspraken worden ondertekend door ouders en directie.

De leerkrachten krijgen een gedegen instructie over de handeling, waarbij de leerkracht verklaart geen vragen meer te hebben. Dit wordt in de afspraken met de ouders vastgelegd. De leerkrachten krijgen een schriftelijke verklaring voor bekwaamheid via de arts voor een bepaalde tijd.

Wanneer de termijn van de verklaring is overschreden, moet de arts opnieuw de bekwaamheid testen. Zonder deze verklaring mag een leerkracht geen medische handelingen verrichten. Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen in ieder geval aangesproken worden voor de aangerichte schade, maar deze aansprakelijkheid vervalt op zich niet door de verklaring. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet en kan op zijn beurt worden aangesproken. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding zorgvuldig heeft gehandeld. Een leerkracht die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren.

Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

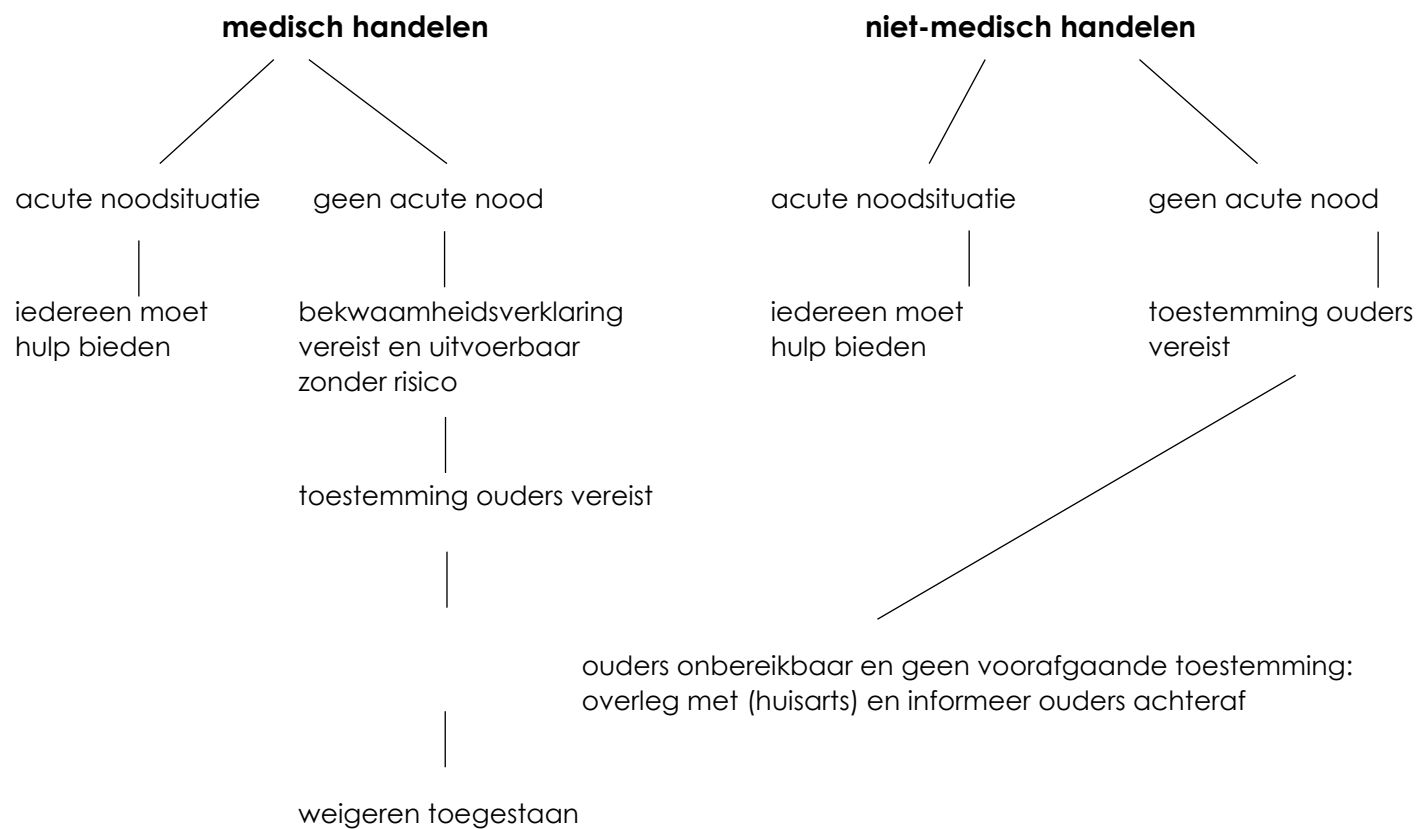
De medische handeling is niet uit te voeren door leerkrachten van de school

Ouders bepalen of zij de leerling op een school van de Vivente-groep aanmelden.

Er worden afspraken gemaakt over wie de medische handelingen uitvoert en wie stand-by staat bij noodsituaties/112 bellen. Dit alles wordt schriftelijk vastgelegd en getekend door ouders en de directie.

BIJLAGE 1

STROOMSCHEMA MEDISCH HANDELEN

:

BIJLAGE 2

Formulier t.b.v. het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

naam leerling:

naam ouder(s)/verzorger(s):

telefoon thuis:

telefoon werk:

naam huisarts:

telefoon:

naam specialist:

telefoon:

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte/aandoening:

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur / ..... uur / ..... uur / ..... uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaren:

Mogelijke bijwerkingen:

Controle op vervaldatum door: (naam)

functie:

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

naam:

plaats:

datum:

Handtekening:

Instructie voor medicijntoediening:

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op (datum)

Door:

naam: .

functie: .

naam instelling:

Aan:

naam: .

functie: .

naam en plaats school:

BIJLAGE 3

Formulier t.b.v. medische voorbehouden handelingen (BIG)

Ondergetekende geeft toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische voorbehouden handeling' op school bij:

naam leerling: .

naam ouder(s)/verzorger(s): .

telefoon thuis:

telefoon werk:.

naam huisarts:

telefoon:

naam specialist:

telefoon:

naam medisch contactpersoon:.

telefoon:

Beschrijving van de aandoening waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

..... uur / ..... uur / ..... uur / .....uur

De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerkingen/ bijwerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig (omcirkelen hetgeen van toepassing is): ja / nee

Instructie medisch handelen

Instructie van de 'medische handeling' + controle op de juiste uitvoering is gegeven op

(datum).

Door:

naam:

functie

Naam instelling:

Aan:

naam:

functie:

naam en plaats school:

Ondergetekende:

naam:

ouder/verzorger:

plaats:

datum:.

Handtekening: